

skulde sige: Nei Tak, saa gaa vi. — Kunde vi faae en Lov, som vilde fremme den gode, gamle Skik, saa vilde jeg være med til den. For mig staar det saaledes, at kunde vi komme til, at Lyndet fik saa meget tilovers for Disciplin og for Bevarelsen af de gode gamle Skikke, at det holdt paa dem, saa kunde vi maasse spare, naar Loven om den militære Tjeneste kommer til Behandling, at give en Bestemmelse om den sorte Kolarde. Naar Folk ere vante til lidt Disciplin fra deres unge Dage, saa kunde vi maasse blive enige med det ærede Medlem om, at saa behøvede vi ikke den sorte Kolarde og de andre Straffe. Men maasse det ærede Medlem til den Tid vil blive mere konservativ, end jeg da er, men i det givne Dieblis er jeg vel unægtelig den mest konservative. — Naar visse Ændringer blive foretagne, skulde jeg være villig til at gaae med til denne Lov, men det er for at faae en Lov, hvor det, som jeg kalder en Ufsik, kunde blive forhindret, at jeg vil være med. (Berg: Der staar ikke Noget om det i Loven!) Det ærede Medlem fra Veile Amts 2den Valgkreds siger, at der staar ikke Noget derom i Loven. Det veed jeg meget godt, men det ærede Medlem veed ogsaa, at det, som Loven skulde tilsigte med Hensyn til Lyndeforholdet, som nu har viist sig at være saaledes, at Lyndet kan løbe af Tjenesten til hvilken som helst Tid, naar det finder for godt. (Stemmer: Det er ikke Tilfældet, det kan Lyndet ikke.) Udviklingen har viist sig at være saaledes, at der ikke er mange Husbønder, som holde af at fagsøge Lyndet, naar det er løbet sin Vej. Der er forskellige Grunde dertil; dels anbefaler det ikke en Husbond, at han lever i Proces med sine Tjenestfolk og forfølger dem, og dels er der ikke Meget at søge hos dem, naar de have forladt deres Tjeneste; men det er dette Forhold, som Loven skulde tilsigte at afhjælpe noget, og det er det, som jeg vil være med til at bidrage til.

Busk: Da det ærede Medlem fra Skive (Chr. Jensen) henvendte sig saameget til mig, tror jeg ogsaa, jeg snyder ham at gjøre en ganske kort Bemærkning. Jeg tror nu rigtig nok, at vi i denne Sag staa hinanden saa fjernt, at det vil være lidt vanskeligt for os at blive enige. Naar det ærede Medlem kom ind paa at tale om den sorte Kolarde, saa forekommer det mig, at dette ligger grumme langt borte fra den heromhandlede Sag. Hvis det ærede Medlem en Gang ser mig under de militære Straffeloves Behandling foreslaa den sorte Kolarde, saa kunde det være tidsnok for ham at komme med Bemærkninger derom. Jeg kan ikke sige Andet, end at det forundrede mig i højeste Grad at høre det ærede Medlem fra Skive udtale sig om de Fremskridt, som denne Lov har gjort ved den Skikkelse, hvori den nu er kommen til os fra Landstinget, men da jeg kun

agter at gjøre en kort Bemærkning, skal jeg blot nævne een Ting, som det ærede Medlem for Rjebenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein) forøvrigt saa godt fremdrog, og som det ærede Medlem for Rjebenhavns 1ste Valgkreds (Nimestad) vilde søge at forklare, at han tog feil i. Jeg tror nu nok, at jeg vil blive Øjenstand for den samme Dom som han, og som ogsaa det ærede Medlem for Ribe Amts 1ste Valgkreds (Kruze) blev underkastet; jeg kan i alt Fald ikke forstaa den Bevisførelse, som det ærede Medlem gav. Det er ikke muligt for min Lægmandsforstand at begribe Andet, end at det er et Tilbagestrid, som er foregaaet i § 9, hvor Bestemmelsen om „den anden Part“ er kommen ind, og det skal jeg sige det ærede Medlem fra Skive, at, om ingen anden Ting forundrede mig, saa forundrer det mig, at det ærede Medlem, hvis Retfind jeg privat kender, ikke vil være med til, at Sol og Bånd skal deles lige mellem begge Parter.

J. A. Hansen: Jeg havde ikke tænkt paa at tage Ordet i denne Sag, men forskjellige Uttringer, der ere faldne fra flere ærede Medlemmer, som sædvanligvis ere mine Meningsfæller, gjøre, at jeg, da jeg ikke er enig med dem, har fundet mig foranlediget til at sige nogle saa Ord. Jeg vil ikke — allermindst da Tiden er saa langt fremrykket — indlade mig paa at tale om Lovens Enkeltheder, men jeg vil udtale mig om den Tendents, som jeg antager, at Loven tilsigter at fremme, og som det forekommer mig, at flere Talere noget for stærkt have gaaet imod. I Spørgsmaalet om, hvortledes man vil stille sig til Afsluttet om Fæstemændene, kunde jeg snarest være tilbøjelig til at slutte mig til, hvad det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) sagde; men med Hensyn til den sidste Del af Lovforslaget forekommer det mig, at man fra flere ærede Talere har hørt Meninger udtale, som syntes at gaa ud fra en Betragtning af Lyndeforholdet, Forholdet mellem Husbond og Lyende, som vedvarende patriarkalsk. Naar det var Tilfældet, at et patriarkalsk Forhold bestod i større Umindelighed mellem Husbond og Lyende, vilde de have fuldstændig Ret i, at saa behøvede vi ikke Loven. Men for dette Forhold, hvor det finder Sted, vil, om vi ogsaa faae Loven, denne ikke have nogen Birkning, thi det erkender jeg, at et saadant Forhold mellem Husbond og Lyende som det, der er bestrevet af flere ærede Medlemmer, er det ønskeligste, er det smukkeste og det bedste, og mellem de to Parter i et saadant Forhold behøves der ikke nogen som helst Lovbestemmelse, og de Lovbestemmelser, der ville blive givne for Andre, ville ikke faae Indflydelse der. Men det gaar her, som det gaar i alle borgerlige Samskindsforhold, at man giver Love for andre Forhold, man giver en Lov, hvor det er nødvendigt at have en Lov,